

SOUNDING BODIES

Activiteitenverslag 2021

Foto: Artistiek leider Jacqueline Hamelink en violist Diederik van Wassenauer bij de opnames voor Sound & Happy

Inleiding

Onze missie is eenvoudig: muziek inzetten om mensen weer authentiek contact te laten hebben met zichzelf en met anderen. De uitvoering is echter complex. De voorstellingen van Sounding Bodies ontwikkelen zich de laatste jaren steeds vaker tot artistieke concepten die zich niet uitsluitend meer als 'voorstelling' laten omschrijven. De toeschouwer of toehoorder speelt een zeer actieve rol in deze ervaringen. Dit vereist voor de makers niet alleen artistieke creativiteit, maar ook een productionele en zakelijke vernieuwingsslag om de projecten te kunnen realiseren. Het perspectief van deze aanpak is dat artistieke waarden worden vertaald naar producties en producten die ook buiten de culturele sector resoneren.

Oorspronkelijk zouden we in 2021 werken aan 2 projecten: Een nieuwe voorstelling getiteld *Monologue: An exercise in empathy* en de herneming van de bestaande voorstelling *Bach Kliniek*. Al snel na de eerste lockdown in maart 2020 zagen wij dat het belangrijk was om onze koers te wijzigen. We hebben onze concepten versneld gericht op het verbinden van technologische ontwikkelingen met maatschappelijke behoeften.

We besloten om de voorstelling *Bach Kliniek* te ontwikkelen naar nieuwe (digitale en analoge) vormen. Hieruit ontstonden de pilot *Bach Praktijk* en de Progressive Web Application *Sound & Happy*. Naast het ontwikkelen van nieuwe vormen voor *Bach Kliniek* zijn we in 2021 gestart met de eerste gesprekken rondom de oprichting van een Arts for Health Centre in Tilburg. Allemaal activiteiten buiten de muren van het theater, allemaal met directe, positieve impact, op de gezondheid van de inwoners van Tilburg, Brabant en daarbuiten. Omdat we steeds ontwikkelen vanuit onze artistieke basis, ontstaat een uniek aanbod.

Vanuit de voorstelling *Bach Kliniek* (2019) werden wij benaderd door verschillende partijen en mensen uit de zorg. (Coaches, psychologen, ziekenhuizen, zorginstellingen, psychiaters). We hebben met velen van hen aan tafel gezeten en samen onderzocht hoe we van belang kunnen zijn voor hun sector. Hoe kun je een voorstelling doorvertalen naar een nieuw type project passend bij de vragen vanuit zorg en welzijn? De gesprekken bleken veel ingewikkelder dan gedacht. Om elkaar te leren begrijpen moet je letterlijk op zoek naar een gezamenlijke taal. En die bestaat nog niet. Uitvoerend kunstenaars maken over het algemeen de betekenis van hun werk niet expliciet buiten het domein van de kunsten omdat ze daar de woorden niet voor kunnen vinden. Bovendien kost het, zo hebben wij ervaren, een grote inspanning om de brug te bouwen naar andere sectoren. Sounding Bodies wil zo'n bruggenbouwer zijn en in co-creatie met mensen en organisaties uit andere domeinen werken aan het verbreden en verdiepen van aanbod voortkomend uit onze voorstellingen.

Hieronder vindt u een activiteitenoverzicht per project:

Herneming *Bach Kliniek*

We hebben de voorstelling *Bach Kliniek* in 2021 slechts 1 keer kunnen spelen, veel boekingen zijn geannuleerd of opgeschort wegens corona. *Bach Kliniek* is een één-

op-één-concert in een besloten behandelkamer. Daar speelt een musicus – een violist, cellist, klavecinist, pianist, organist of accordeonist – de muziek van Johann Sebastian Bach speciaal voor jou. Je bepaalt vooraf zelf wat je uit het concert wilt halen, troost of blijdschap bijvoorbeeld. Bach Kliniek is een uiterst intense muzikale ervaring. Uniek ook, in een tijd waarin bijna alle muziek uit elektronische apparaten komt. Zo dicht bij muziek en uitvoerder was je nog nooit.

Op uitnodiging van Bach Festival Dordrecht speelden we op 9 oktober de Bach Kliniek speciaal voor medewerkers in de zorg. De bedoeling was om deze medewerkers kennis te laten maken met de voorstelling, zodat de voorstelling tijdens het festival in 2022 op een zorglocatie geboekt zou kunnen worden. We blijven de voorstelling Bach Kliniek in 2022 spelen, onder andere op het Bach Festival in Dordrecht en bij Bozar, Paleis voor schone kunsten in Brussel.

App Sound & Happy (werktitel: Voel je beter met BEP)

Op het moment dat half maart 2020 duidelijk werd dat door Covid-19 de voorstellingen van Sounding Bodies voorlopig geen doorgang zouden kunnen vinden, zijn we direct op zoek gegaan naar mogelijkheden om de ervaring van Bach Kliniek te kunnen blijven delen. De methode is een ideale manier om emoties te kunnen verwerken en kanaliseren. Met vereende krachten hebben we als team, samen met de muzikanten van Bach Kliniek, in een paar weken een online versie van de Bach Kliniek neergezet. Iedereen heeft dit belangeloos, zonder financiële vergoeding gedaan. Als cadeau voor iedereen die het nodig had. Door de vele mooie reacties die wij ontvangen op Bach Kliniek Online beseften we dat wat wij tijdens onze voorstellingen willen bewerkstelligen, ook online effect heeft. Dit zijn enkele reacties die wij ontvingen:

“Wauw!” Heb 2 filmpjes geluisterd echt heel fijn. De uitleg is rustgevend en wekt nieuwsgierigheid op. Heel mooi! Ga het zeker doorsturen naar vrienden!”

*“Dit is echt heel prachtig ... zeer krachtige werking ... muziek werkt genezend ...”
“Suuuuuper, dankjewel hiervoor. Zojuist in volledige ontspanning genoten van het cellostuk.... Wát geweldig bedacht. Ik ga er zelf verder van genieten maar zéker ook delen. Ik gun jullie alle succes met natuurlijk heel veel steun en troost voor de gebruikers”*

“Zeer mooi gebaar! Heeeeeeeeeerlijk, genoten!!”

“Het is zo mooi en geef zo veel troost en rust in deze verdrietige en angstige tijden. Dank ervoor”

“Supergaaf dit. Love it! Heb er al twee geluisterd en heel grappig was dat de eerste die ik eruit pikte het stuk was dat ik zelf ooit voor een piano examen heb gespeeld.....goeie herinneringen herleven”

“Wat is dat mooi allemaal en met zoveel liefde en vakmanschap gespeeld. Daar gaan een heleboel mensen van genieten en zullen zich na het beluisteren beter voelen en getroost en gesterkt verder gaan! Zo was het bij mij althans!”

“Echt zo mooi en helpend in de verwerking van alles wat er gebeurt!”

“Wow wat een cadeau krijgen we van jullie! Dank je wel. Ik zal dit nog vaak terugluisteren.”

Deze reacties lieten ons de potentie van het project zien. We reageerden op een oproep van GGD Hart voor Brabant voor het indienen van innovatieve projecten voor het versterken van de positieve gezondheid van de inwoners van de regio Hart van Brabant. Onze aanvraag bij de GGD werd gehonoreerd, ook kregen we een toekenning van de impuls gelden. Daarnaast ontvingen we een projectbijdrage van de gemeente Tilburg en zo konden we aan de slag met het inhoudelijk en technisch professionaliseren en opschalen en breder beschikbaar maken van de online versie van de Bach Kliniek. In samenwerking met studenten van Fontys ICT en developer Appsemble ontwikkelden we Sound & Happy.

Sound & Happy is een gratis *progressive web app* die je helpt om je beter te voelen. De app vraagt hoe je je voelt en waar je behoefte aan hebt. Vervolgens wordt, gebaseerd op je antwoorden, een muziekstuk van Bach speciaal voor jou gespeeld. Na afloop van het stuk vraagt de app: Hoe voel je je nu? De app is een vertaling van de voorstelling Bach Kliniek waarvan de inhoud nu dankzij de app laagdrempelig beschikbaar is voor iedereen. Er zijn meer dan 50 muziekstukken opgenomen en verwerkt in de app.

We zijn ontzettend trots op wat we het afgelopen jaar hebben neergezet met dit project. Sound & Happy is echt vernieuwend, het project draagt bij aan de laagdrempelige verspreiding van klassieke muziek en helpt mensen om zich beter te voelen. Bovendien zorgde dit project ervoor dat we aan de slag konden blijven en musici en andere zzp'ers van werk konden voorzien in een tijd waarin alles grotendeels stil lag.

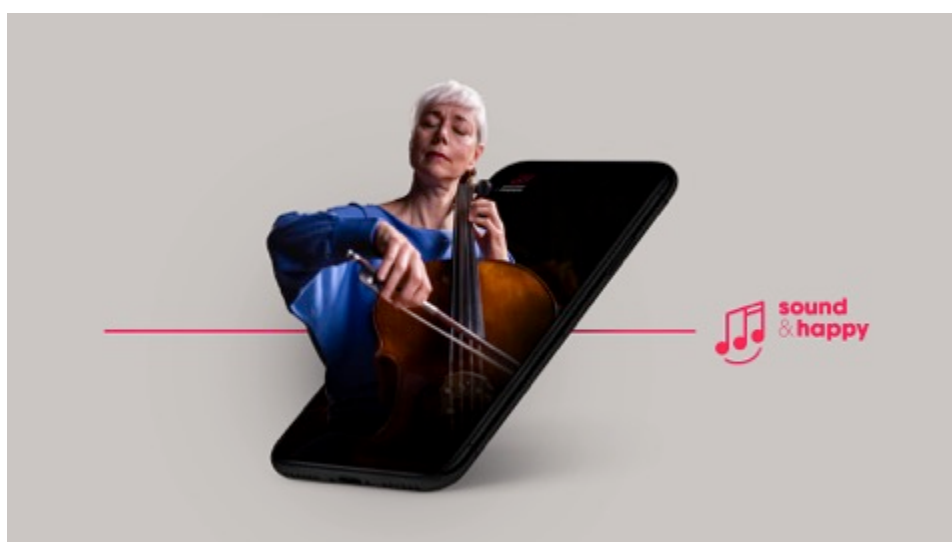
Op 9 november 2021 lanceerden we Sound & Happy in de nieuwe raadszaal van de gemeente Tilburg in aanwezigheid van alle betrokkenen. Een heel bijzonder en feestelijk moment na een jaar hard werken. GGD-bestuurslid en projectambassadeur wethouder Rolph Dols lanceerde de app door met het scannen van een QR-code symbolisch de app op zijn telefoon te zetten.

Wat we bij de indiening van ons idee in september 2020 niet konden bevroeden, was dat de lancering plaats zou vinden in een periode met verscherpte coronamaatregelen en daaropvolgend een lockdown. Dit maakte het belang van contact maken op afstand opnieuw duidelijk.

Het maken van contact via een scherm is geen eenvoudige opgave, maar wij denken dat het met Sound & Happy goed gelukt is. Want, het gezicht van de app helpt je door de flow heen, de musici spreken je direct aan en de opnames zijn zo gemaakt dat de muziek klinkt alsof de musici heel dicht bij je zijn. Gebruikers geven aan dat ze de app aantrekkelijk en gebruiksvriendelijk vinden.

Na de lancering van de eerste versie in november 2021 zijn er tijdens de testperiode nog 2 updates geweest in december 2021 en in januari 2022. Inmiddels is ook een Engelse versie beschikbaar. Vervolgens zijn de analytics voor de app ingericht. De metingen geven ons inzicht in het gebruik van de app en gaan ons helpen om de app in de toekomst te verbeteren. Het aantal gebruikers/bezoekers sinds de lancering stond begin 2022 op 2200. Het duurt nog even voor we goede analyses kunnen doen ter verbetering of conclusies kunnen trekken over het gebruik. De app heeft eerst nog wat tijd nodig om het publiek te bereiken. Daar zullen we de komende periode dan ook op inzetten. In het projectplan schreven we dat we de app samen met de doelgroep wilden ontwikkelen. Helaas is dat door de coronamaatregelen niet gelukt. Groepen vanuit het maatschappelijk werk en ouderenzorg kwamen gewoonweg niet samen, wat het contact bemoeilijkte. Een van de dingen die we graag verder willen oppakken is het bereiken van de geformuleerde doelgroepen (onder andere eenzame ouderen en jongeren). Het feit dat de app bestaat, wil niet zeggen dat deze ook automatisch gebruikt wordt door de doelgroep

Verder is het belangrijk dat Sound & Happy ook na het eerste jaar in de lucht kan blijven en kan worden doorontwikkeld. Om de app laagdrempelig toegankelijk te houden, vinden we het belangrijk om Sound & Happy gratis beschikbaar te blijven stellen. We zijn daarom in gesprek met instellingen om hen te vragen bij gebruik binnen de eigen organisatie een donatie te doen om daarmee bij te dragen aan de doorontwikkeling en het in de lucht houden van de app.

Campagnebeeld met logo

Lancing Sound & Happy met wethouder en ambassadeur Rolph Dols

Bach Praktijk

Een tweede spin of van de Bach Kliniek die ontwikkeld en uitgevoerd werd in 2021 is de Bach Praktijk. De Bach Praktijk is op zondagen geopend op afspraak.

Na een kort kennismakingsgesprek onderga je muziek, speciaal op maat voor jou gespeeld, gebaseerd op hoe je je voelt en hoe je je wenst te voelen. Na afloop krijg je de mogelijkheid om op je ervaring te reflecteren, ook dat mag zonder praten als je dat fijn vindt. De totale sessie duurt 50 tot 60 minuten.

Jacqueline Hamelink kiest het juiste muziekstuk niet lichtzinnig. Ze baseert zich op het onderzoek dat Sounding Bodies voor de Bach Kliniek deed naar de 'muzikale retoriek', een compositietechniek die in Bachs tijd wijdverbreid was en waar Bach zelf ook veel gebruik van maakte. Wie volgens de principes van de muzikale retorica componeerde wist via zijn muziek gevoelens van rust, energie, liefde of rouw op te roepen. Iedere cellosuite en ieder deel daarbinnen staat voor een specifiek spectrum aan emoties.

Toen de theaters gesloten waren en evenementen niet konden doorgaan, is de Bach Praktijk grotendeels open kunnen blijven met inachtneming van een aantal maatregelen zoals het houden van afstand, een mondkapje en hygiënemaatregelen. Op 11 oktober 2020 startte de pilot Bach Kliniek, tot en met december van dat jaar ontvingen we 25 deelnemers aan de pilot die in 2021 werd doorgezet.

Begin 2021 onderzochten we de werking van de Bach Praktijk door middel van een kwalitatief onderzoek. We interviewden 14 bezoekers van de Bach Praktijk en vroegen hen naar hun ervaring. De vragen hadden betrekking op de artistieke waarde, de persoonlijke/emotionele waarde, maatschappelijke waarde en economische waarde van het aanbod.

Opvallend was dat interesse in klassieke muziek of specifiek Bach geen reden was voor het boeken van een sessie. Respondenten gaven vooral aan mee te doen vanuit een individuele behoefte aan aandacht en schoonheid.

In 2022 zetten we de Bach Praktijk voort en onderzoeken we de mogelijkheden voor uitbreiding naar andere steden.

De Bach Praktijk

Arts for Health Centre

Cultuur met sociale impact is een van de lijnen in het Tilburgse cultuurbeleid zoals dat is vastgesteld voor de periode '21-'24. De grotere missie van Sounding Bodies is om contact te maken via muziek zodat mensen contact kunnen maken met zichzelf. We hebben gemerkt dat de effecten van ons werk regelmatig verder reiken dan de culturele beleving. Daarom werkt Sounding Bodies binnen de gemeente Tilburg met diverse partners aan de ontwikkeling van een Arts for Health Centre. We onderzoeken hoe onze kunstinterventies, zoals Sound & Happy en de Bach Praktijk, een bijdrage kunnen leveren aan het welbevinden van de inwoners van Tilburg. We schreven een manifest met daarin onze visie op de rol die wij als kunstenaars zouden kunnen spelen binnen de domeinen van zorg en welzijn. Naar aanleiding hiervan hebben we een aantal bijeenkomsten gehad met partners Corpo Máquina Society, Switch2Move en Fontys Hogescholen waarin we elkaar beter leerden kennen en onderzochten hoe een Arts for Health Centre in Tilburg en onze samenwerking daarbinnen eruit zouden kunnen zien. Onze inspanningen met betrekking tot het Arts for Health Centre worden in 2022 voortgezet.

Optredens op maat

Ondanks de beperkte mogelijkheden om op te treden wegens corona, heeft Sounding Bodies toch enkele online en offline optredens op maat kunnen geven. Onder andere voor het Hermes Netwerk in Den Bosch en voor werknemers van het ministerie van Infrastructuur.

Educatie

In de oorspronkelijke aanvraag waren educatieve activiteiten opgenomen voor 2021 tot en met 2024. Wegens corona hebben in 2021 geen educatieve voorstellingen plaatsgevonden. In de gewijzigde plannen die wij u op 20 juli stuurden, ziet u dan

ook dat we de activiteiten op het gebied van educatie vanaf 2022 zullen ontwikkelen, spelen en uitvoeren in plaats van vanaf 2021. Inmiddels is voor schooljaar 2022-2023 de voorstelling Ivoren Toren opgenomen in het educatieve aanbod in Tilburg (in samenwerking met Theaters Tilburg en CisT) en gaat de voorstelling KlankKleur in schooljaar 2022-2023 ingezet worden op 4 basisscholen en 1 muziekacademie in België.